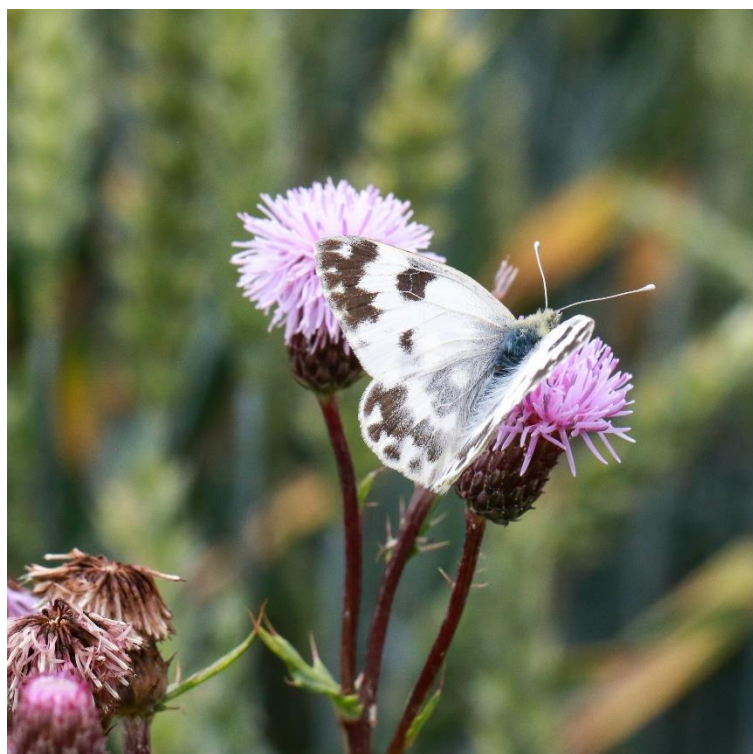

Jaarverslag Vlinders en Libellen

Samenstelling en tekst:
Marion Zondervan

Omslagfoto's:
Zuidelijke heidelibel : Marion Zondervan
Resedawitje/Oostelijk resedawitje : Gert Huijzers

Inhoud

TERUGBLIK.....	4
Werkgroepactiviteiten	4
Weersomstandigheden	5
Opzet jaarverslag.....	5
DAGVLINDERS.....	6
Soortenlijst	6
Soortbespreking	7
LIBELLEN	9
Soortenlijst	9
Soortbespreking	10
MACRONACHTVLINDERS.....	12
Soortbespreking	12
INVENTARISATIES	14
Idylle Strijen.....	14
Heemtuin Piershil	15

TERUGBLIK

Werkgroepactiviteiten

In dit COVID-jaar liep alles anders want vanaf half maart waren er geen activiteiten meer mogelijk in werkgroepverband. Nu kun je op eigen houtje ook prima vlinders en libellen tellen, maar het is toch leuker om samen het veld in te gaan en vaak zie je dan ook meer.

De nachtvangsten waren in kleine setting en alleen op locaties met een elektriciteitsaansluiting.

Er waren 5 nachtvangsten:

Nachtvangst	Terrein	Vangst	Bijzonderheden
27 mei	Klein Profijt	31 macro, 12 micro	Populierenpijlstaart
19 juni	Klein Profijt	42 macro, 18 micro	Groot avondrood, Pauwoogpijlstaart, Witte hermelijnvlinder, Bruine sikkelluil, Heemstzaadmot
21 augustus	Heemtuin, Piershil	23 macro, 15 micro	Gele eenstaart, Kraagvleugelmot, Atalanta
18 september	Klein Profijt	9 macro, 8 micro	Kraagvleugelmot, Satijnlichtmot
23 oktober	Heemtuin, Piershil	3 macro, 1 micro	--

Op verzoek van de werkgroep Beheer hebben we twee terreinen geteld: de heemtuin (Piershil) en Idylle (Strijen), ook hier individueel of met 2 personen.

Het Idylle-terreintje laat een positieve ontwikkeling zien met de 1^e waarnemingen van Sint-jansvlinder en Bruine daguil.

De heemtuin heeft zich ontwikkeld tot een heempark, bij de dagvlinders werden vrijwel al onze bosrandsoorten gezien (alleen Oranjetipje ontbrak) maar graslandvlinders ontbraken. Ook bij de nachtvangsten zagen we vooral soorten van struwelen en bosranden.

Voor het Landelijke Meetnet Libellen liep Kees van den Berg een Glassnijderroute op de Esscheplaat.

Voor Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer werd er geteld in de terreinen Tiengemeten, Tiendgorzen, Oosterse laagjes, Esscheplaat, Oudeland van Strijen en Drom (door Kees van den Berg, Rita van den Bos, Ton Schilperoord, Wilma Kapoen en Marion Zondervan).

In 2019 is een 4-jarig onderzoek gestart door de Universiteit van Amsterdam (in EU-verband) naar de bijdrage van ingezaaide akkerranden op een verduurzaming van de landbouw (met name de rol van insecten daarbij). Hiervoor werden akkerranden geteld door Kees van den Berg, Rita van den Bos, Ton Schilperoord, Yolanda ten Thijs, Wilson Westdijk en Marion Zondervan.

In januari en maart waren er 2 werkgroepavonden in Klein Profijt met als doel kennisverdieping en uitwisseling van ervaringen. De werkgroepavond in november werd geschrapt vanwege COVID.

Weersomstandigheden

2020 was samen met 2014 het warmste jaar sinds tenminste 1901, toen de KNMI begon met de metingen. Bijna alle maanden waren warmer dan normaal, met uitzondering van mei (even warm als normaal) en juli (koeler dan normaal). Hieronder de kenmerken van de seizoenen:

Winter (dec, jan, feb) : uitzonderlijk zacht, nat en een normale hoeveelheid zon.
 Lente (mrt, apr, mei) : vrij zacht en record zonnig, zeer droog.
 Zomer (jun, jul, aug) : zeer warm en zeer zonnig, normale hoeveelheid neerslag.
 Herfst (sep, okt, nov) : zonnig en zeer zacht, aan de droge kant.

(bron: KNMI)

Op zondag 9 februari trok storm Ciara over ons land, dit leidde tot een extreem hoge waterstand op het Haringvliet. Op Tiengemeten staken alleen poldertjes en dijken nog boven het water uit, ook natuurterreinen aan de zuidkant van het Haringvliet liepen onder. Het laat zich raden dat er veel vlindereitjes, rupsen en poppen zijn gesneuveld.

Opzet jaarverslag

De basis voor ons jaarverslag is het 'Overzicht waargenomen soorten' uit Waarneming.nl, met alleen de goedgekeurde waarnemingen. Soorten met de status Zeldzaam of Zeer zeldzaam worden nader belicht in de hoofdstukken Dagvlinders en Libellen.

Verspreidingskaartje en vliegtijdendiagram van elke soort zijn online opvraagbaar in Waarneming.nl (NB. tot 2019 werden veel waarnemingen door Henk Bunjes vastgelegd in zijn eigen database en niet op Waarneming.nl ingevoerd).

In het hoofdstuk Macronachtvlinders worden de nieuwe soorten macronachtvlinders voor de Hoeksche Waard besproken.

In het hoofdstuk Inventarisaties zijn de resultaten opgenomen van onze tellingen in Idylle en de heemtuin.

Dit jaarverslag kon worden samengesteld dankzij iedereen die de moeite nam om op Waarneming.nl waarnemingen in te voeren. Behalve vanuit onze werkgroep (Bart-Jan Baaijens, Kees van den Berg, Marianne Bianchi, Rita van den Bos, Nicole Gardenier, Wilma Kapoen, Ton Schilperoord, Yolanda ten Thije, Wilson Westdijk, Marion Zondervan) waren er ook dit jaar weer veel bijdragen van andere vlinder- en libellenliefhebbers.

Bedankt allemaal!

DAGVLINDERS

Soortenlijst

De soorten staan in volgorde van het hoogste aantal exemplaren (overgenomen uit Waarneming.nl en gebaseerd op de goedgekeurde waarnemingen).

(kolom # = aantal exemplaren, kolom aantal = aantal waarnemingen)

	vroegste datum ↕	aantal ↕	# ▼	laatste datum ↕
Klein koolwitje - <i>Pieris rapae</i>	2020-03-17	612	3.175	2020-11-04
Bruin zandoogje - <i>Maniola jurtina</i>	2020-05-31	396	2.942	2020-08-28
Dagpauwoog - <i>Aglais io</i>	2020-02-05	665	2.181	2020-12-12
Atalanta - <i>Vanessa atalanta</i>	2020-03-16	752	2.052	2020-11-28
Hooibeestje - <i>Coenonympha pamphilus</i>	2020-04-27	406	1.799	2020-10-12
Icarusblauwtje - <i>Polyommatus icarus</i>	2020-05-08	257	1.049	2020-09-27
Klein geaderd witje - <i>Pieris napi</i>	2020-04-03	321	686	2020-09-30
Bont zandoogje - <i>Pararge aegeria</i>	2020-03-17	333	663	2020-10-15
Bruin blauwtje - <i>Aricia agestis</i>	2020-04-30	181	644	2020-09-22
Zwartsprietdikkopje - <i>Thymelicus lineola</i>	2020-06-17	165	605	2020-09-11
Kleine vos - <i>Aglais urticae</i>	2020-03-04	347	581	2020-11-06
Groot koolwitje - <i>Pieris brassicae</i>	2020-04-06	238	487	2020-10-04
Oranje zandoogje - <i>Pyronia tithonus</i>	2020-07-01	90	433	2020-08-27
Landkaartje - <i>Araschnia levana</i>	2020-04-16	112	235	2020-09-19
Koninginnenpage - <i>Papilio machaon</i>	2020-04-09	153	204	2020-09-21
Distelvlinder - <i>Vanessa cardui</i>	2020-03-29	86	176	2020-09-02
Gehakkelde aurelia - <i>Polygonia c-album</i>	2020-03-16	126	168	2020-09-23
Geraniumblauwtje - <i>Cacyreus marshalli</i> *	2020-06-24	120	145	2020-09-12
Oranjetipje - <i>Anthocharis cardamines</i>	2020-04-01	95	140	2020-05-26
Boomblauwtje - <i>Celastrina argiolus</i>	2020-04-04	77	105	2020-09-20
Citroenvlinder - <i>Gonepteryx rhamni</i>	2020-03-16	93	104	2020-10-19
Kleine vuurvlinder - <i>Lycaena phlaeas</i>	2020-04-24	46	94	2020-09-22
Scheefbloemwitje - <i>Pieris mannii</i>	2020-06-20	78	85	2020-10-14
Groot dikkopje - <i>Ochlodes sylvanus</i>	2020-06-01	27	58	2020-08-24
Oranje luzernevlinder - <i>Colias crocea</i>	2020-06-01	30	33	2020-09-24
Argusvlinder - <i>Lasiommata megera</i>	2020-04-29	17	19	2020-10-11
Grote vos - <i>Nymphalis polychloros</i>	2020-04-07	2	2	2020-04-11
Resedawitje / Oostelijk resedawitje - <i>Pontia daplidice/edusa</i>	2020-06-27	2	2	2020-06-27
Keizersmantel - <i>Argynnis paphia</i>	2020-08-12	1	1	2020-08-12

Soortbespreking

Er werden 29 soorten dagvlinders gemeld, het hoogste aantal sinds onze werkgroep in 1990 van start ging. Hieronder enkele zeldzame soorten, deze staan met rode letters in de soortenlijst (dikgedrukt = zeer zeldzaam, dunedrukt = zeldzaam). Bij de classificatie houdt Waarneming.nl rekening met de situatie in de Hoeksche Waard. Op landelijk niveau blijven er minder zeldzaamheden over: Resedawitje/Oostelijk resedawitje (zeer zeldzaam), Geraniumblauwtje (zeer zeldzaam, niet inheems), Grote vos (zeldzaam) en Keizersmantel (zeldzaam).

Het Klein koolwitje vloog dit jaar zo massaal dat hij de lijst aanvoert. In feite is het elk jaar de meest voorkomende soort, maar doordat hij zo algemeen is wordt hij vaak niet genoteerd. Het omgekeerde effect zien we bij de zeldzame soorten, deze trekken veel waarnemers wat resulteert in dubbeltellingen (zo vlogen er weliswaar enkele generaties Geraniumblauwtje in Numansdorp, maar geen 150 exemplaren).

Hieronder de bijzondere soorten voor de Hoeksche Waard:

Koninginnenpage (*Papilio Machaon*)

De 1^e vlinder werd al op 9 april gezien door Wilson Westdijk in Maasdam. En hoewel minder massaal dan vorig jaar, was deze mooie vlinder weer verspreid over ons eiland aanwezig.

Geraniumblauwtje (*Cacyreus marshalli*)

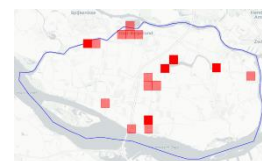
Deze exoot reist vanuit Zuid-Europa noordwaarts met de aanvoer van tuingeraniums. Zo belandde de vlinder in een tuin in Numansdorp (op 24/6, Arjon Hitzerd). Het zullen minstens 2 exemplaren zijn geweest want het lukte de vlinder om meerdere generaties voort te brengen, wat heel bijzonder is in Nederland. Het resulteerde in een publicatie in het tijdschrift Vlinders van de Landelijke Vlinderstichting. Waarschijnlijk zal het de vlinder niet lukken om onze winter te overleven.

foto: Marion Zondervan

Scheefbloemwitje (*Pieris mannii*)

Nadat het Scheefbloemwitje vorig jaar de Hoeksche Waard bereikte, was het afwachten hoe snel de vlinder zich verder zou verspreiden. Dat blijkt behoorlijk rap te gaan want inmiddels is een groot deel van ons eiland gekoloniseerd. Vaak verloopt een kolonisatie langs de buitenrand maar in dit geval lijkt het precies andersom te gaan.

Verspreidingskaartje 2020

Groot dikkopje (*Ochlodes sylvanus*)

Sinds Rita van den Bos de vlinder in 2018 herontdekte op de Spuidijk bij Oud-Beijerland, zit er nog steeds een kleine populatie op deze plek. Tijdens een bezoek in juni telde Rita er 15 exemplaren. Om een steviger basis te krijgen is het belangrijk dat het Groot dikkopje zich verder gaat verspreiden.

Lukt het de vlinder om de komende jaren ook andere locaties langs de noordrand van ons eiland (het voormalige verspreidingsgebied) te koloniseren? Hoopvol is dat er 1 exemplaar werd gezien in Nieuw-Beijerland (tuinwaarneming, Marion Zondervan). Misschien een kolonist op zoek naar nieuw leefgebied?

Oranje luzernevlinder (*Colias crocea*)

Het is elk jaar spannend in welke aantallen deze trekvlinder aanwezig zal zijn. Dit was een bijzonder matig jaar, blijkbaar waren de omstandigheden niet gunstig om Nederland te bereiken.

Grote vos (*Nymphalis polychloros*)

Slechts twee geluksvogels zagen een Grote vos: Kees van den Berg (Zuid-Beijerlandse Bos) en Gerard Ouweneel (tuinwaarneming Maasdam). Beide vlinders werden in april gespot terwijl ze zaten te zonnen, mogelijk in de buurt van hun overwinteringslocatie (volgens Vlindernet: “plekken met oud hout, zoals holle bomen of houtstapels”).

Keizersmantel (*Argynnis paphia*)

Evenals vorig jaar één tuinwaarneming (op 12/8, John Bakker), de vlinder zat te foerageren op een Vlinderstruik in Oud-Beijerland.

Resedawitje/Oostelijk resedawitje (*Pontia daplidice/edusa*)

Een zeer zeldzame zwerver in ons land. Een bijzondere waarneming dus van Wilson Westdijk en Gert Huijzers, bovendien de 1e keer dat deze soort in de Hoeksche Waard werd gezien. De vlinder zat onderaan de Spuidijk nabij het Piershilse Gat te foerageren op een distel. Vrijwel direct nadat de foto was genomen vloog hij in een snelle vlucht in de richting van een akker en verdween uit het zicht.

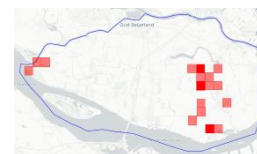
foto: Gert Huijzers

Landelijk werden er in 2020 op Waarneming.nl slechts 10 exemplaren gemeld.

De waarneming staat geregistreerd als een verzamelsoort omdat beide soorten resedawitjes niet op basis van uiterlijke kenmerken van elkaar kunnen worden onderscheiden. Dat blijft toch altijd wat onbevredigend.

Argusvlinder (*Lasiommata megera*)

Een nieuw dieptepunt met slechts 19 exemplaren. De vlinder lijkt te zijn verdwenen van Tiengemetten, de enige overgebleven locaties zijn nu nog het Oudeland van Strijen en de Korendijkse Slikken.

Verspreidingskaartje 2020

LIBELLEN

Soortenlijst

De soorten staan in volgorde van het hoogste aantal exemplaren (overgenomen uit Waarneming.nl en gebaseerd op de goedgekeurde waarnemingen).

(kolom # = aantal exemplaren, kolom aantal = aantal waarnemingen)

	vroegste datum ↕	aantal ↕	# ▼	laatste datum ↕
Lantaarntje - <i>Ischnura elegans</i>	2020-04-24	220	1.559	2020-09-23
Gewone oeverlibel - <i>Orthetrum cancellatum</i>	2020-05-18	150	357	2020-09-19
Paardenbijter - <i>Aeshna mixta</i>	2020-07-18	118	322	2020-11-11
Azuurwaterjuffer - <i>Coenagrion puella</i>	2020-04-30	41	267	2020-07-12
Kleine roodoogjuffer - <i>Erythromma viridulum</i>	2020-06-23	29	215	2020-08-15
Vroege glazenmaker - <i>Aeshna isocles</i>	2020-05-09	111	207	2020-07-18
Variabele waterjuffer - <i>Coenagrion pulchellum</i>	2020-04-20	57	187	2020-07-12
Bruinrode heidelibel - <i>Sympetrum striolatum</i>	2020-06-20	64	155	2020-11-28
Bloedrode heidelibel - <i>Sympetrum sanguineum</i>	2020-06-20	53	104	2020-09-22
Grote roodoogjuffer - <i>Erythromma najas</i>	2020-05-02	15	79	2020-06-20
Grote keizerlibel - <i>Anax imperator</i>	2020-05-17	53	79	2020-09-08
Houtpantserjuffer - <i>Chalcolestes viridis</i>	2020-06-25	47	73	2020-10-06
Glassnijder - <i>Brachytron pratense</i>	2020-04-19	61	69	2020-06-02
Platbuik - <i>Libellula depressa</i>	2020-04-27	54	63	2020-07-31
Steenrode heidelibel - <i>Sympetrum vulgatum</i>	2020-06-28	44	61	2020-10-04
Vuurjuffer - <i>Pyrhosoma nymphula</i>	2020-04-26	35	41	2020-06-27
Blauwe glazenmaker - <i>Aeshna cyanea</i>	2020-07-02	25	26	2020-10-31
Rivierrombout - <i>Gomphus flavipes</i>	2020-06-12	14	26	2020-08-19
Bruine korenbout - <i>Libellula fulva</i>	2020-05-17	10	10	2020-06-01
Weidebeekjuffer - <i>Calopteryx splendens</i>	2020-05-26	6	9	2020-08-07
Viervlek - <i>Libellula quadrimaculata</i>	2020-05-26	3	7	2020-06-02
Zuidelijke heidelibel - <i>Sympetrum meridionale</i>	2020-08-18	4	4	2020-09-17
Bruine winterjuffer - <i>Sympecma fusca</i>	2020-09-06	2	2	2020-09-18
Tengere grasjuffer - <i>Ischnura pumilio</i>	2020-06-25	1	2	2020-06-25
Bruine glazenmaker - <i>Aeshna grandis</i>	2020-08-24	2	2	2020-09-05
Smaragdlibel - <i>Cordulia aenea</i>	2020-04-19	2	2	2020-05-20
Vuurlibel - <i>Crocothemis erythraea</i>	2020-06-20	2	2	2020-06-20
Watersnuffel - <i>Enallagma cyathigerum</i>	2020-06-20	1	1	2020-06-20
Blauwe breedscheenjuffer - <i>Platycnemis pennipes</i>	2020-06-21	1	1	2020-06-21
Zwervende heidelibel - <i>Sympetrum fonscolombii</i>	2020-09-02	1	1	2020-09-02

NB. **Glassnijder** (*Brachytron pratense*) : het werkelijke totaal aantal is **101 exemplaren**.

De tellingen van de soortgerichte monitoringroute op de Esscheplaat (32 exemplaren) worden separaat doorgegeven aan het landelijke meetnet en niet ingevoerd op Waarneming.nl.

Soortbespreking

Er werden 30 soorten libellen gemeld, het hoogste aantal sinds onze werkgroep in 2003 de libellen aan het aandachtsgebied toevoegde. Hieronder de zeldzame soorten die met rode letters in de soortenlijst staan (dunedrukt = zeldzaam). Op landelijk niveau is de classificatie hetzelfde: Rivierrombout (zeldzaam), Bruine korenbout (zeldzaam) en Zuidelijke heidelibel (zeldzaam). De lijst bevat ook enkele soorten die zeldzaam zijn op ons eiland, maar deze worden niet rood weergegeven. Bij libellen houdt Waarneming.nl blijkbaar geen rekening met de lokale situatie in de Hoeksche Waard.

Hieronder de bijzondere soorten voor de Hoeksche Waard:

Rivierrombout (*Gomphus flavipes*)

Er waren alleen waarnemingen aan de noordoever van ons eiland. Langs de Oude Maas is de hotspot als vanouds Kuipersveer, daarnaast zag Esther Linnartz 1 exemplaar op de Staart. En er was een waarneming langs het Spui door Rita van den Bos: 1 exemplaar op de Spuidijk bij Oud-Beijerland.

Bruine korenbout (*Libellula fulva*)

Nadat Rita van den Bos vorig jaar de 1^e waarneming noteerde voor de Hoeksche Waard, waren we heel benieuwd of er dit jaar een vervolg zou komen of dat het om een incidentele zwerver ging. Er is positief nieuws: er werden dit jaar 8 exemplaren gezien in de omgeving van het Klein Kooidiep. HWL heeft er enkele terreintjes in beheer die zich hebben ontwikkeld tot ruige graslandjes met struikgewas. Ze doen denken aan het natuurterrein de Avelingen (bij Gorinchem), waar we in het verleden op excursie onder leiding van Henk Bunjes deze libel gingen bewonderen.

Prachtig om deze zeldzame soort nu ook in de Hoeksche Waard te hebben.

foto: Marion Zondervan

Verspreidingskaartje 2020

Zuidelijke heidelibel (*Sympetrum meridionale*)

Deze zeldzame zwerver werd voor de 1^e keer in de Hoeksche Waard gezien.

Er waren 4 waarnemingen aan de westelijke rand van ons eiland.

Op tuinwaarnemingen in Nieuw-Beijerland (2 ex. Marion Zondervan) volgden een waarneming in de Korendijkse Slikken (1 ex. Dirk den Dekker) en op Tiengemeten (1 ex. Waarneming.nl).

Het is nog even afwachten of libellenliefhebbers volgend jaar weer kans hebben op een ontmoeting.

Volgens Libellennet : “Een Zuid-Europese soort die zich naar het noorden uitbreidt.

In 2006 was er een grote invasie en daarna ook voortplanting in ons land.

Of de Zuidelijke heidelibel zich definitief in Nederland heeft kunnen vestigen moet nog blijken. Wel is de kans op een invasie toegenomen nu het verspreidingsgebied naar het noorden uitbreidt.”

foto: Marion Zondervan

Verspreidingskaartje 2020

Bruine winterjuffer (*Sympecma fusca*)

Evenals vorig jaar werden er 2 exemplaren gezien: op Kuipersveer (1 ex. Esther Linnartz) en in Nieuw-Beijerland (1 ex. Marion Zondervan). Alle waarnemingen in 2019-2020 vielen in de periode van 20/8 tot 18/9, dus juffers van de nieuwe generatie. Het is onduidelijk of er voortplanting is in de Hoeksche Waard.

Verspreidingskaartje 2019-2020

Volgens Libellennet: “de nieuwe generatie heeft na het uitsluipen geen binding meer met het water en kan ver van de voortplantingshabitat worden aangetroffen”.

Smaragdlibel (*Cordulia aenea*)

Volgens Libellennet: “In grote delen van het land algemeen, maar zeldzaam in West-Nederland.”

Op 2 locaties werd een Smaragdlibel gespot: in het Zuiddiepbos (1 exemplaar, Sander Elzerman) en op de Esscheplaat (1 exemplaar, Wilson Westdijk). Ook in 2018 en 2019 werd de Smaragdlibel gezien, echter op andere locaties en jaarlijks maar 1 exemplaar. Zouden het allemaal zwervers zijn of heeft de libel zich stilletjes op ons eiland gevestigd?

foto: Wilson Westdijk

Verspreidingskaartje 2018-2020

Blauwe breedscheenjuffer (*Platycnemes pennipes*)

Volgens Libellennet: “Algemeen op de hoge zandgronden, elders zeldzaam. De habitat bestaat onder andere uit langzaam stromende rivieren”.

De 1^e waarneming van een Blauwe breedscheenjuffer in de Hoeksche Waard (nabij haventje Kuipersveer) past binnen deze omschrijving. In Gorinchem en Dordrecht werden meerdere exemplaren gemeld op Waarneming.nl, het lijkt er op dat de Blauwe breedscheenjuffer de rivier is afgezakt.

Vuurlibel (*Crocothemis erythraea*) / Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii*)

Opvallend is dat deze zuidelijke soorten in dit warmterecord jaar slechts minimaal werden gemeld: Vuurlibel (1 ex. Kuipersveer, Wilson Westdijk/Nelleke en Arjo van Dijk) en Zwervende heidelibel (1 ex. De Staart, Esther Linnartz en 1 ex. Tiengemetten, Waarneming.nl).

Blijkbaar zien we op ons eiland alleen zwervers en zijn we afhankelijk van invasies uit het zuiden voor de toevoer van nieuwe libellen.

MACRONACHTVLINDERS

Er werden 218 soorten macronachtvlinders waargenomen, meer soorten dan in voorgaande jaren. Onze nachtvangsten werden weliswaar beperkt door COVID, maar dankzij vlinderaars met een lichtval en/of laken in de tuin werd er op veel plekken naar nachtvinders gekeken. Dat 2020 het warmste jaar ooit was zal ongetwijfeld van invloed zijn geweest op het aantal soorten.

Er waren 12 soorten nieuw voor de Hoeksche Waard, deze worden hieronder toegelicht.

Soortbespreking

Gevlekte zomervlinder (*Camibaena bajularia*)

Een algemene soort van de zandgronden, er zijn slechts incidenteel waarnemingen daarbuiten. Menno Korbijn en Wilson Westdijk hadden 1 exemplaar op het laken in Strijen-De Klem.

foto: Wilson Westdijk

Naaldboomspanner (*Thera obeliscata*)

Een algemene soort die lastig te determineren is (deze waarneming moet nog beoordeeld worden door een moderator). Deze liefhebber van naaldbomen is vooral te vinden in tuinen en parken. Dick van Houwelingen had 2 keer 1 exemplaar in de lichtval (Strijen).

foto: Dick van Houwelingen

Egale bosrankspanner (*Horisme tersata*)

Een vrij zeldzame soort, wordt vooral in Zuid-Limburg gezien. Er zat 1 exemplaar in de lichtval van Ton Schilperoord (Nieuw-Beijerland).

foto: Ton Schilperoord

Esdoorndwergspanner (*Eupithecia inturbata*)

Een zeldzame soort van bossen en struwelen. De waardplant is Spaanse aak, die hebben we hier volop dus misschien gaan we hem vaker zien. Er werden 3 exemplaren gezien: op het laken in Nieuw-Beijerland (2 ex. Ton Schilperoord) en in Oud-Beijerland rustend in de tuin (1 ex. Arie den Tuinder).

foto: Ton Schilperoord

Najaarsspanner (*Agriopis aurantiaria*)

Een zeer algemene soort, vooral op de zandgronden en in de duinen. Dick van Houwelingen had 1 exemplaar in de lichtval (Strijen).

foto: Dick van Houwelingen

Rode dennenspanner (*Hylaea fasciaria*)

Een algemene soort, vooral op de zandgronden en in de duinen. Het is een vlinder met twee gedaantes, Vlindernet geeft uitleg: "de kleur van de vleugels is rood als spar de voedselplant was, groen als dit den was".

In de lichtval van Ton Schilperoord zat een dennenliefhebber (1 ex. in Nieuw-Beijerland).

foto: Ton Schilperoord

Teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*)

Een zeldzame soort die zich vanuit Zuid-Limburg verder naar het noorden uitbreidt. Er werd een rups gezien in een tuin in Putterhoek (Roel van Rijswijk), dus volgend jaar mogelijk een vlinder.

foto: Roel van Rijswijk

Vaal kokerbeertje (*Eilema caniola*)

Een zuidelijke soort die dankzij de opwarming zijn leefgebied noordwaarts aan het uitbreiden is, een nieuwkomer in Nederland sinds 2014. Er werden 2 exemplaren gezien: in de lichtval van Ton Schilperoord (1 ex. Nieuw-Beijerland) en in de lichtval van Nelleke en Arjo van Dijk (1 ex. Kuipersveer).

foto: Ton Schilperoord

Prachtpurperuiltje (*Eublemma purpurina*)

Ook een zuidelijke soort die het leefgebied naar het noorden uitbreidt, een nieuwkomer in Nederland sinds 2015. Met distel als waardplant zou dit mooie uiltje zich zo maar in de Hoeksche Waard kunnen gaan vestigen. Arie den Tuinder zag 1 exemplaar op de Spuidijk bij Oud-Beijerland.

foto: Arie den Tuinder

Zilveren groenuil (*Pseudoips prasinana*)

Een algemene soort, vooral op de zandgronden en in de duinen. Er kwam 1 exemplaar op het laken bij Menno Korbijn (Strijen-De Klem).

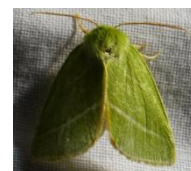

foto: Menno Korbijn

Coniferenuil (*Lithophane leautieri*)

Een vrij algemene soort die leeft in coniferen, dus vooral te vinden in tuinen en parken. Er kwam 1 exemplaar in de lichtval van Nelleke en Arjo van Dijk (Kuipersveer).

foto: Nelleke en Arjo van Dijk

Geelbruine herfstuil (*Agrochola macilenta*)

Een zeer algemene soort, vooral op de zandgronden en in de duinen. Jaap Scheper zag in de tuin 1 rustend exemplaar (Mijnsheerenland).

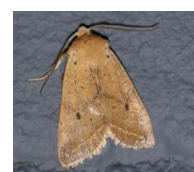

foto: Jaap Scheper

INVENTARISATIES

Idylle Strijen

Wilson Westdijk heeft Idylle 4 keer bezocht: op 10-5, 26-5, 15-6 en 13-7. Alle waarnemingen zijn op Waarneming.nl ingevoerd.

Hieronder een overzicht van de waargenomen vlinders en libellen in de periode 2016 – 2020 (er was geen telling in 2019, daarom ontbreekt dit jaar in het overzicht).

	2020	2018	2017	2016		2020	2018	2017	2016
Zwartspriddikkopje	11		3	1	Lantaarntje	3			3
Groot koolwitje				25	Azuurwaterjuffer	2			
Klein koolwitje	1	7	5	5	Variabele waterjuffer			3	
Klein geaderd witje			4	1	Grote roodoogjuffer				
Oranje luzernevlinder			4		Kleine roodoogjuffer				
Kleine vuurvlinder		6	1		Vroege glazenmaker				
Bruin blauwtje	3	8	3	3	Paardenbijter				
Icarusblauwtje	5	22	51	24	Grote keizerlibel	1			
Atalanta	3				Gewone oeverlibel	4	2		1
Distelvlinder			5	13	Bloedrode heidelibel		1	1	
Dagpauwoog	1				Steenrode heidelibel		1		
Kleine vos	3	1	7	3					
Bont zandoogje			1		Totaal soorten	4	3	2	2
Argusvlinder									
Hooibeestje	1	11	6	11					
Oranje zandoogje			2						
Bruin zandoogje	23	32	8	3					
Totaal soorten	9	7	13	10					
					Nachtvinders				
					Gamma-uil	1			5
					Bruine daguil	4			
					Sint-jansvlinder	26			
					Muntvlindertje	1			
					Koolmotje				1

Er werden 9 soorten dagvlinders gezien, vrijwel al onze graslandsoorten waren aanwezig.

Een positieve ontwikkeling is de aanwezigheid van de dagactieve nachtvinders Sint-jansvlinder en Bruine daguil. Deze soorten zijn indicatoren voor een goed hooilandbeheer.

Sint-jansvlinder

Bruine daguil

foto's: Wilson Westdijk

Heemtuin Piershil

De tellingen werden individueel of gezamenlijk uitgevoerd door Rita van den Bos, Ton Schilperoord en Marion Zondervan. Voor dagvlinders en libellen werd 1x per maand geteld (in 2019: maart, april, mei, september en in 2020: maart, april, mei, juni, augustus, september). Alle soorten werden op Waarneming.nl ingevoerd.

Hieronder een overzicht van de waargenomen dagvlinders en libellen in de periode 2019 – 2020.

Dagvlinders			Libellen		
	2020	2019		2020	2019
Klein koolwitje	12	14	Lantaarntje	16	21
Klein geaderd witje	10	12	Vuurjuffer	3	3
Citroenvlinder		4	Azuurjuffer	10	12
Boomblauwtje	1	2	Variabele waterjuffer	4	14
Atalanta	11	17	Grote roodoogjuffer	1	1
Dagpauwoog		2			
Gehakelde aurelia		1	Totaal soorten	5	5
Landkaartje	2	2			
Bont zandoogje	35	64			
Totaal soorten	6	9			

Dagvlinders van struwelen en bosranden voelen zich thuis in de heemtuin. Bont zandoogje komt in flinke aantallen voor, langs de zonnige bospaden wemelt het in de zomer van patrouillerende mannetjes. Landkaartje is hier een leuke waarneming, het is één van de weinige plekken in het noordwestelijke deel van de Hoeksche Waard (op de rest van het eiland is deze soort algemeen). Oranjetipje ontbreekt in het rijtje bosrandsoorten, het leefgebied lijkt geschikt (de waardplanten Pinksterbloem en Look-zonder-look staan in de buurt van struwelen) dus we blijven uitkijken naar deze mooie voorjaarssoort. Opvallend is dat er geen graslandsoorten werden gezien in de hooilandjes.

Echte libellen ontbraken, er werden uitsluitend juffers gezien. Er kon maar een gedeeltelijke inventarisatie worden uitgevoerd: in mei is er zicht op de vijver maar daarna verdwijnt het water achter een brede rietstrook. De zonnige sloot bij de aangrenzende nieuwbouwwijk leverde ook alleen juffers op. Naar verwachting zijn er wel Paardenbijters aanwezig (deze algemene libel jaagt graag langs bosranden) maar deze bleven buiten zicht.

We hebben 3 nachtvangsten gehouden (31-5-2019, 21-8-2020, 23-10-2020) en een bladmineerdersinventarisatie (4-11-2020). Het resultaat: 34 soorten macronachtvlinders en 34 soorten micronachtvlinders (waarvan 12 soorten als bladmineerder, dus in het rupsenstadium). Er zaten twee zeldzame soorten op het laken: de Sleedoorndwergspanner (waardplant: Sleedoorn) en de Kraagvleugelmot (waardplant: Wilde kardinaalsmuts). En hoewel niet zeldzaam, is de Lindepijlstaart een leuke waarneming. Ook bij de nachtvlinders lag het zwaartepunt op soorten van struwelen en bosranden, we zagen slechts enkele soorten die op grassen leven.

Colofon

Jaarverslag 2020

**Vereniging Hoekschewaards Landschap
Werkgroep Vlinders en Libellen**

Natuurbezoekerscentrum: Klein Profijt
Open: di-vr 10-17 uur, za/zo 12-17 uur
Zalmpad 11
3260 AB Oud-Beijerland
tel.: 0186-621888
e-mail: kantoor@hwl.nl
internet: www.hwl.nl